

Ideą przewodnią koncertu była relacja mistrz - uczeń, tak istotna w edukacji akademickiej, co podkreślił w swoim wystąpieniu prof. Cao Long Van z Wydziału Fizyki i Astronomii. Lidia Kozubek jest bowiem pianistką o ogromnym dorobku twórczym, a jednocześnie zasłużonym pedagogiem. Do jej wychowanków należą pianiści z całego świata, między innymi właśnie Ta Lan Phuong, która od 1990 r. mieszka w Polsce, a od 2006 r. pracuje w Zespole Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu. Swoje kwalifikacje pianistyczne doskonaliła pod opieką prof. Lidii Kozubek na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Współpracę z Panią Profesor opisała następnie w książce *Profesor Lidia Kozubek jaką znam*, której współautorem jest właśnie Cao Long Van.

W programie koncertu, podzielonego na dwa recitale każdej z pianistek, znalazły się m.in. utwory kompozytorów polskich: Fryderyka Chopina, Ignacego Jana Paderewskiego i Marii Szymanowskiej. Sylwetki tych kompozytorów w interesujący sposób przybliżyła publiczności Barbara Literska. Ponadto recital Ta Lan Phuong obejmował cztery utwory kompozytorów azjatyckich, inspirowane muzyką ludową: *Pachnący kwiat opłatany skrzydłami motyla* autorstwa Pham Van Chung i *Bęben ryżowy* autorstwa Thai Thi Lien reprezentowały Wietnam. Za sprawą *Kwitnącej wiśni* autorstwa Kozabury Y. Hirai publiczność poczuła klimat Japonii, a skomponowany przez Wang Yu Shi *Stonecznik* (w opracowaniu Ling Er Yao) przeniósł słuchaczy do Chin.

Zarówno dobór wykonawców jak i programu był nieprzypadkowy, gdyż wątek wietnamski zyskuje coraz większe znaczenie w życiu uczelni. Uniwersytet Zielonogórski podpisał niedawno umowy o współpracy z kolejnymi uczelniami partnerskimi w Wietnamie, a grono pochodzących z tego kraju osób studiujących na naszej uczelni stale się powiększa. W tym kontekście relacja mistrz - uczeń zyskuje szczególne znaczenie, gdyż służy nie tylko przekazywaniu wiedzy, ale także likwidacji podziałów między narodami. Pozostaje nam życzyć sobie, aby takie właśnie relacje stały się codziennością na naszej uczelni i przynosiły obu stronom liczne korzyści i sukcesy.

Katarzyna Kwiecień-Długosz

NOWA HABILITACJA

_DR HAB. BARBARA LITERSKA

Z radością informuję, że 25 września 2013 r. Rada Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego nadała Barbarze Literskiej stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o sztuce.

Barbara Literska ukończyła studia wyższe na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, uzyskując w 1992 r. dyplom z wyróżnieniem. Dysertację doktorską na temat *Dziewiętnastowieczne transkrypcje utworów Fryderyka Chopina: aspekty historyczne, teoretyczne i estetyczne* obroniła w 2003 r. na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1993 r.

związana jest z Instytutem Muzyki (dawniej: Instytutem Wychowania Muzycznego) Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Zasadniczy trzon dorobku naukowego Barbary Literskiej obejmuje przede wszystkim dwie obszernie monografie. Pierwsza z nich, wspomniana już rozprawa doktorska, stanowi pionierskie w literaturze chopinologicznej i rzadkie w historiografii muzyki XIX w., nowoczesne ujęcie problematyki transkrypcji muzycznych. Książka ta należy w literaturze chopinologicznej do podstawowych pozycji na ten temat, do której już odwołują się, i będą się odwoływać w przyszłości, badacze recepcji twórczej dzieł Chopina.

Po poświęconym historii kultury XIX w. doktoracie, Barbara Literska postanowiła poszerzyć spektrum własnych zainteresowań badawczych o wiek XX. Jej imponujących rozmiarów monografia habilitacyjna *Tadeusz Baird. Kompozytor, dzieło, recepcja* ukazała się w 2012 r. nakładem Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wybór postaci Tadeusza Bairda (1928-1981), znakomitego kompozytora polskiego XX w., jako przedmiotu wszechstronnego badania, podyktowany był koniecznością wypełnienia luki w historii polskiej kultury muzycznej, a prace badawcze rozpoczęły się już w 2006 r. Jak pisze sama autorka: „Tadeusz Baird był osobą niezwykle zaangażowaną w sztukę, twórcą świadomym zagrożeń i problemów współczesnego świata, działającym w poczuciu swoistej misji. Traumatyczne przeżycia z czasów II wojny światowej oraz przelomu lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX wieku uformowały jego osobowość - niezwykle wymagającą od siebie i innych. Nagła śmierć zamknęła jego trzydziestodwuletni okres powojennej aktywności, której efektem jest zbiór 54 kompozycji autonomicznych, muzyka do 63 sztuk teatralnych oraz 40 filmów, liczne wypowiedzi na łamach prasy i radia. Od śmierci Bairda minęło ponad 30 lat, co z jednej strony pozwala spojrzeć na jego dokonania z pewnym dystansem, a z drugiej jest bodaj ostatnim momentem, aby takiego kompleksowego podsumowania dokonać”.

Monograficzne ujęcie twórczości i poglądów kompozytora koncentruje się wokół trzech kluczowych zagadnień:

postawy estetycznej T. Bairda w odniesieniu do idei artystycznych jego epoki oraz epok minionych, przemian, jakim podlegał styl kompozytorski T. Bairda oraz roli twórcy dla kultury polskiej, zarówno w czasie jego twórczej aktywności, jak i dla odbiorcy w czasach obecnych. Problemy te wyznaczyły tok narracji z podziałem na trzy zasadnicze rozdziały pracy: *Kompozytor - Dzieło - Recepcja*. Monografia wypełnia wiele luk w dotychczasowej wiedzy na temat Bairda, ukazując zagadnienia dotychczas nieopracowane. Do takich należy szczegółowa biografia kompozytora (w tym dotychczas niepublikowane fotografie z archiwum rodzinnego Aliny Sawickiej-Baird), prezentacja psychologicznie pogłębionej sylwetki twórcy przez pryzmat zachowanej korespondencji oraz audycji radiowych, a także zagadnienie recepcji jego dzieł oraz szczegółowy katalog twórczości. O jej znaczeniu tak oto wypowiedzieli się recenzenci pracy: „Monografia *Tadeusz Baird. Kompozytor, dzieło, recepcja* dr Barbary Literskiej stanowi osiągnięcie naukowe imponujące swym zakresem i starannością opracowania. Jest to niewątpliwie najobszerniejsza praca w dotychczasowej literaturze muzykologicznej poświęconej Bairdowi. Oprócz swoich walorów poznawczych i znacznego poszerzenia stanu badań, spełni ona, jak można oczekiwać, funkcję przywrócenia temu twórcy należnego mu miejsca na obszarze polskiej twórczości muzycznej drugiej połowy XX wieku” (fragment recenzji prof. Zbigniewa Skowrona). „Nie mam wątpliwości, że książka *Tadeusz Baird. Kompozytor, dzieło, recepcja* Barbary Literskiej stanowi jedno z najwybitniejszych osiągnięć nowszej historiografii polskiej kultury muzycznej ostatnich dekad” (prof. Maciej Gotąb).

Ponadto dorobek naukowy Barbary Literskiej obejmuje dwa współredagowane tomy artykułów, kilkadziesiąt artykułów i rozdziałów w rozmaitych monografiach, a także udział w 21 konferencjach naukowych w latach 1995-2011 (w tym w 10 konferencjach międzynarodowych) oraz w pracach komitetów organizacyjnych międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych oraz koncertów poświęconych twórczości muzycznej. Na uwagę zasługują także jej istotne osiągnięcia organizacyjne i popularyzatorskie, przejawiające się zarówno w formie publikacji charakteryzujących zielonogórskie środowisko muzyczne jak i poprzez organizację licznych wydarzeń artystycznych w Zielonej Górze i całym regionie. To dzięki niej koncerty z muzyką zielonogórskich kompozytorów stają się powoli tradycją na naszej uczelni. Barbara Literska pełniła także ważne funkcje w strukturze organizacyjnej uniwersytetu: kierownika Zakładu Teorii Muzyki Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej (2003-2008), zastępcy dyrektora Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej (2003-2008) oraz prodziekana ds. nauki Wydziału Artystycznego (2008-2012), była też członkiem licznych organów kolegialnych i komisji.

Zapytana o hobby, Barbara Literska odpowiada: „Interesują mnie ludzie”. Stąd zapewne wynika ta imponująca aktywność i wnikliwość badaczki, dla której ważny jest nie tylko efekt działalności twórcy, ale przede wszystkim jego osobowość. W imieniu całego Instytutu Muzyki żyć więc dr hab. Barbarze Literskiej wielu inspiracji do dalszych badań, szczególnie w postaci fascynujących osobowości świata kultury i muzyki. A także wszystkiego co najlepsze w życiu zawodowym i osobistym.

Katarzyna Kwiecień-Długosz